

Katrine Marie Guldager giver en stærk skildring af familiens røgfyldte gange

Publiceret 16/01/2021 i [Kultur/Bøger](#) af [Steffen Groth](#)

BØGER // ANMELDELSE – Katrine Marie Guldager formår i sin nye roman, *Det samme og noget helt andet*, at forvandle smertefuldt personligt stof til et stærkt og vedkommende værk. Steffen Groth anmelder hendes store autofiktive fortælling.

Det samme og noget helt andet er titlen på Katrine Marie Guldagers store autofiktive roman. Litteraten Poul Behrendt har med sin særlige sans for detektivisk dramatisering talt om autofiktionens dobbeltkontrakt: den er på én gang fakta og fiktion, selvbiografi og digt.

Guldager har selv i interviews beskrevet blandingsforholdet med en metafor: hun har taget skelettet fra sin egen livshistorie og så inviteret romanforfatteren til at fylde kød på – med ord genoplivet eller genskabt fortiden.

Granatsplinterne fra eksplosionen bliver ved med at rikochettere rundt i romanens univers og viser sig snart som klaustrofobisk sorg, snart glødende raseri, rådvildhed og konflikt.

Det lykkes med stor emotionel kraft og intenst sprogligt liv i romanen.

Fortællingen er spaltet i to spor, det kronologisk fremadskridende fortidsspor, der indledes da jeg-fortælleren er 21 år og afsluttes 10 år senere, og et nutidsspor, hvor skriveprocessen belyses og iblandes rasende, tilbageskuende refleksioner. ”Jo dybere jeg kommer ned i dette manuskript, jo mere rasende bliver jeg, jeg kan mærke det gamle raseri komme buldrende, jeg kan mærke de gamle følelser komme mod mig som pludselige godsvogne...”.

Raseriet er en motor, der skaber en huggende rytme i romanen.

Pludselige dødsfald

Fortidssporet indledes med en eksplosion i jeg-fortællerenes liv, to pludselige dødsfald. En nær veninde og den elskede far dør tragisk. Det får den 21-årige fortællers fundament til at slå revner og åbner en afgrund i hendes familie. Arvestrid, følelsesmæssige opgør, familiær kamp. Granatsplinterne fra eksplosionen bliver ved med at rikochettere rundt i romanens univers og viser sig snart som klaustrofobisk sorg, snart glødende raseri, rådvildhed og konflikt.

Men der også en modsatrettet strøm, en livskraft og en vrede, der bliver et vækstpunkt. Fortælleren rejser ud i verden til Zambia, Cuba, El Salvador. Både en flugt og en åbning. Og kunstnerisk bryder en digterisk stemme igennem slagterne af sorg. Fortælleren kommer på Forfatterskolen, opdager et vildtvoksende talent og velsignes af Poul Borum, Suzanne Brøgger og anmelderne.

Familien er et ambivalent skæringspunkt mellem kærligheds- og krigszone. I ”Det samme og noget helt andet” er den mest det sidste

Men også talentet er et tveægget sværd, der både kan afføde anerkendelse og misundelse, og på én gang kan skære igennem verdens vildnis og samtidig afsløre ordenes utilstrækkelighed og altings usikkerhed. Det sidste kan fx føre til, at en kommunikationskløft åbenbarer sig – som her på en date: ”Jeg tænker pludselig, at jeg blev forfatter, netop fordi jeg *ikke* har tillid til sproget, og jeg fornemmer, at min date har det lige modsat, alt kan redegøres for 1:1, der er ingen undergrund, ikke noget, der ikke kan siges, ikke noget af alt det, jeg arbejder med hver dag”.

Familiens krigszone

Familien er et ambivalent skæringspunkt mellem kærligheds- og krigszone. I *Det samme og noget helt andet* er den mest det sidste. Der er hos fortælleren noget af den samme kompromisløse konfrontation med de familiære smertepunkter, som man kan finde i forfatteren [Vigdis Hjort](#)s roman *Arv og miljø*.

Et sted i romanen har mormoren inviteret familien på tur med Oslofærgen. Ved indsejlingen til Oslo skuer fortælleren ud over vandet, og så melder et kvælende katastrofebillede sig: ”jeg kommer til at tænke på Scandinavien Star, jeg tænker på familien som en tunnel, lange røgfyldte gange, man ikke kan orientere sig i, man skal bare igennem, kravle igennem på alle fire, ned under røgen og gennem tunellen op, op på den anden side...”

Når mor og datter i romanen konkurrerer om, hvem der lider mest, er det en destruktiv spiral.

Familien kommer flere steder til at fremstå som fremmede eller som silhuetter i de røgfyldte gange, jeg-fortælleren bevæger sig igennem i romanen. Der er en distance, en manglende forbundethed og i sidste ende en manglende kærlighed, som skærper fortælleren følelse af isolation.

Sorg kan også – som depression – skabe en selvkredsende tendens, hvor de andre ikke længere fremstår som hele mennesker, men mere som skygger eller statister i ens eget indre drama. Netop den tendens indfanges præcist i dele af jeg-fortælleren kværnende indre monolog og i de øvrige sorgramte familiemedlemmers skævvredne følelsesliv.

Når mor og datter i romanen konkurrerer om, hvem der lider mest, er det en destruktiv spiral. Eller når moren ikke ser jeg-fortællerens digteriske drift og talent, men reducerer det til "en grille": "- Det er nok snart overstået, sagde hun". Der åbner den manglende forståelse en afgrund. Den slags replikker og situationer, som gør familien til et højspændt minefelt frem for et kærligt mødested, præger hele fortidssporet.

I Det samme og noget helt andet møder vi en kvinde i fuld figur og uden filter; med inspiration fra Edith Södergran kan man sige, at kvinden i romanen ikke er en kilde, men et hav

Men som et modbillede toner jeg-fortællerens ægtemand frem på nutidsplanet. En solid støtte i den oprivende skriveproces med romanen, og befriet for de dissonante undertoner og dobbeltbundede agendaer, som præger jeg-fortællerens familie på fortidsplanet. Forholdet til ægtemanden repræsenterer et fremtidigt eller nutidigt lys i romanen, som afbalancerer den sorte og sine steder mørkt misantropiske sorgproces i de unge år.

Humor midt i angsten

Den nyligt afdøde litteraturkritiker Torben Brostrøm sagde et par år før sin død, da han blev spurgt til, hvad der kendetegnede litterær kvalitet, at det for ham altid havde været forbundet med en humor. Ikke humoristisk litteratur, men litteratur, hvor de store eksistentielle dimensioner også fremkaldte humor.

KATRINE MARIE

GULDAGER HAR FORMÅET AT FORVANDLE SIT PERSONLIGE, SMERTEFULDE STOF TIL ET STÆRKT OG VEDKOMMENDE VÆRK

I romanen *Det samme og noget helt andet* er der en humor midt i det klaustrofobiske, midt i det ambivalente, i vreden og i den fælles forvirring og angst. Den pibler frem i sproget igen og igen. En kortvarig affære med en lærer fra forfatterskolen skildres kosteligt. Særligt da den er forbi: "jeg kan ikke udstå måden, han taler om "kvinden" på, jeg

tror ikke, at en mand, der taler om ”kvinden” på den måde, overhovedet har mødt en eneste, han har i hvert fald ikke mødt mig, og desuden synes jeg, han virker forvirret, eller intellektuel, måske er det det samme”.

I *Det samme og noget helt andet* møder vi en kvinde i fuld figur og uden filter; med et lån fra Edith Södergran kan man sige, at kvinden i romanen ikke er en kilde, men et hav.

Katrine Marie Guldager har formået at forvandle sit personlige, smertefulde stof til et stærkt og vedkommende værk.

[LÆS FLERE ARTIKLER AF STEFFEN GROTH HER](#)

Det samme og noget helt andet, Katrine Marie Guldager, roman, Politikens forlag 454 sider

Pressefotos Politikens Forlag

- STEFFEN GROTH
- SENESTE ARTIKLER

Steffen Groth er cand.mag i dansk og kulturstudier og underviser ved Niels Brocks Handelsgymnasium. Han bor i København med sin familie, der også tæller hans kone og to børn. Du kan støtte Steffens arbejde som skribent ved POV på MobilePay 31902272.